

Når barndommen bliver et projekt (kronik)

Underrubrik:

Det moderne forældreskab er præget af sammenligningskultur, sociale medier og et ideal om at være den engagerede og tilstedeværende forælder. Men måske har børn ikke brug for mere. Måske har de brug for ro, nærhed og en opvækst, der ikke skal kunne deles, men sanses og bæres.

En ny offentlighed omkring forældreskab

Nutidens forældre opdrager ikke i det skjulte, men i en offentlighed, hvor normer og forestillinger formes af synlighed, sammenligning og sociale mediers offentlige standarder. Det moderne forældreskab udspiller sig i en tid, hvor barndommen er blevet iscenesat, og hvor opdragelse i stigende grad er blevet noget, vi viser frem, frem for noget vi skaber gennem relation og gentagelse.

De unge forældre er vokset op med sociale medier som en selvfølgelig del af tilværelsen. De er vant til at orientere sig gennem billeder, algoritmer og andres historier. Og når man selv bliver forælder, videreføres det blik: Man ser sit barns opvækst gennem en kulturel linse af, hvad andre gør, og hvad man „burde“ gøre.

Det er sjældent en bevidst konkurrence, men snarere et kulturelt træk, der virker under overfladen: *Fear of Missing Out*. Ikke kun på egne vegne, men på barnets. Hvad nu hvis mit barn går glip af noget vigtigt? Hvad nu hvis vi ikke stimulerer nok, rejser nok, udvikler nok? Så vi kompenserer: Flere aktiviteter, flere input, flere oplevelser. Ofte i de bedste intentioners navn.

Børn, der får det hele – og lidt for meget

Men børn er ikke små projektfelter. De er sansende, fornemmende og rytmesøgende mennesker, der har brug for gentagelse, ro og fordybelse. De har brug for forældre, der har opmærksomheden rettet mod nærværet i samspillet med barnet – ikke mod en *fremstilling* af dette.

Forskningen peger på, at børn i stigende grad får sværere ved at regulere sig selv, finde ro og lege selvstændigt. Børn bliver mere urolige, let frustrerede og får vanskeligheder med opmærksomhed og vedholdenhed. Ikke fordi de mangler stimulation, men fordi de ikke får mulighed for at fordøje den stimulation, de får.

Et barn, der hele tiden aktiveres udefra, får mindre øvelse i at være i sig selv. Et barn, der hurtigt distraheres med en skærm, når det græder, får færre erfaringer med at stå i sine følelser – eller evne at modtage trøst. Et barn, der får skiftende tilbud, når det viser tegn på

kedsomhed eller uro, mister evnen til at gå i dybden med det nære. Og det er ikke fordi forældrene fejler. Det er fordi kulturen omkring dem presser i en retning, hvor tempo, performance og optimering overskygger rytme, gentagelse og relation.

Det almindelige som modkultur

Måske skal vi begynde at tale mere om det *almindelige* som en værdi. Det hjemlige, det gentagne, det forudsigelige. Ikke som et fravalg af udvikling, men som forudsætning for, at udvikling kan finde sted.

Det lille barn har ikke brug for et udvalg af aktiviteter. Det har brug for forudsigelighed. Det har brug for at vide, at dagene ligner hinanden, og at de voksne er til at regne med. Det har brug for voksne, der ser det og ikke skærmen. Ikke fordi skærmen er farlig i sig selv, men fordi relationen går tabt, når den digitale opmærksomhed får forrang. Når det fine lille øjeblik, hvor to mennesker oplever en begejstring, en forundring eller en gensidig deltagelse i hinandens oplevelser forpasses. En type øjeblik som udviklingspsykologen Daniel Stern kalder for "Kairos øjeblikke", fordi de, som han formulerer det, har potentiale for at *omskrive fortiden og forandre fremtiden*.

Samtidig har forældrene selv brug for støtte til at trække sig ud af sammenligningskulturen. Mange står alene med presset. Forældreskabets råd og vejledning leveres ikke længere kun af fagfolk, men af influencere og algoritmer. Det gør det svært at skelne mellem viden(skab) og populisme, mellem omsorg og overgåelse.

En opgave for os alle

Det er ikke kun forældre, der skal justere kurs. Det er også et samfundsanliggende. Dagtilbud og skole får en ny rolle i dette. Ikke kun som mødested, men som **modkulturelle rum**, hvor der ikke skal ske mest muligt, men hvor noget nært, vigtigt og rituelt kan få lov at ske igen og igen.

De professionelle voksne i børns liv må være bærere af en anden rytme. Vi må skabe institutioner, hvor børn ikke skal bekræfte deres værdi gennem aktivitet, men mærke deres værdi i relationen. Hvor forældre inviteres til refleksion frem for sammenligning. Og vi kan åbne rum, hvor det langsomme og usynlige anerkendes som udvikling i lige så høj grad som det målbare.

Tre åbne invitationer

Til forældre:

Giv dig selv lov til at gøre lidt mindre. Gå offline i samværet. Skab rytme og gentagelse, ikke

kun variation. Gør ”ingenting” sammen med dit barn – andet end at *være*. Tal med andre forældre om det, der ikke går op, og det, du ikke når. Skab et rum for anerkendelse af hverdagens afgrænsning. Det er også en del af barndommens landskab.

Til fagprofessionelle:

Skab forankrede rum i børns liv. Giv fri leg, stille stunder og gentagelser reel værdi. Tal med forældre uden moralisering – og del det, du ser virker.

Til os som samfund:

Genopdag værdien af det langsomme og betydningen af at være off-line. Lad os aflære forestillingen om, at mere er bedre - og begynde at se det meningsfulde i det nære, det gentagne og det ikke-delte.

Måske er det ikke det, vi tilføjer, der gør forskellen. Måske er det det, vi vælger fra, der skaber plads til det, der virkelig betyder noget.